

Deze plaats ligt meer dan duizend mijl van de Pacific waar ik den „winter“ heb doorgebracht. Het is vandaag Goede Vrijdag en de wereld ziet wit van de sneeuw. Toen ik in de week van Kerstmis mijn eerste brief voor De Reformatie schreef zat ik te midden van bloeiende boomen en tingen de sinaasappelen te rijpen aan de boomen voor mijn raam. Nu op Goeden Vrijdag ben ik op een plaats waar zelfs het gras nog dood is en niets anders dan sneeuw en ijs te zien is. Maar de zon schijnt met een, voor een Nederlander ongekende helderheid en de lucht is sereen en ij. We zitten dan ook meer dan zestien honderd meter boven den zeespiegel en rondom liggen massieve bergwanden als een muur om deze vallei.

Dat is Amerika, een land van de grootste tegenstellingen, een land van uitersten.

Maar wat ik eigenlijk zeggen wilde: in dit kleine plaatsje, dat niemand in een atlas vinden kan en dat men hier „Amsterdam“ genoemd heeft, wonen Hollanders. Het is een kleine nederzetting. De eerste Hollanders kwamen in de tachtiger jaren der vorige eeuw. Ze zijn boeren, hebben slechts drie maanden voor het landwerk en verder is het voor hen winter. Maar in die drie maanden kan er heel wat van dit land worden gehaald.

Toch heeft deze kleine nederzetting twee kerken, een is de Chr. Ref. Church en de andere is de Protest. Ref. Church.

Toen ik deze nederzetting binnenreed en de twee kerken vlak bij elkaar gewaar werd, schoot mij het gezegde, dat ik hier boven aanhaalde onwillekeurig in de gedachten.

Men moet dezen gang van zaken betreuren. Allen van hetzelfde land, in gemeenschap des bloeds en als tot een gemeenschap gedwongen door de natuur en de woeste gesteldheid des lands waarin zij moeten leven, toch gescheurd en gedeeld. Kan dat allemaal werkelijk alleen vast zitten op die „drie punten“ betreffende de gemeene gratie?

Natuurlijk niet. Hoe meer ik mij inleef in de kerkelijke kwesties in Amerika, hoe meer ik de overtuiging krijg, dat er vele punten van overeenstemming zijn tusschen den strijd, dien wij in Nederland hebben en wat Ds Hoeksema in Amerika heeft moeten doormaken.

Het verschil zit veel dieper dan dat het alleen maar een kwestie van een stukje dogmatiek kan zijn. Bij ons in Nederland is de scheuring tenslotte begonnen op de kwestie van het Verbond, maar het had even goed op een heel ander punt kunnen beginnen. Innerlijk was er de scheur al. Het was tenslotte een kwestie van levenshouding, meer nog een ethische dan een dogmatische en kerkrechtelijke crisis. Ik geloof dat het hier in Amerika precies zoo is.

Er ligt over de Chr. Ref. Kerken, voor zoover ik er nu mee in aanraking kwam en er een indruk van krijg, door hetgeen er in dien kring gepubliceerd wordt, een geest van zelfvoldaanheid en van arrivé-zijn, van verburgelijking en zelfgenoegzaamheid, die in vele opzichten herinnert aan wat we ook in Nederland gekend hebben in de jaren, die aan den oorlog vooraf gingen. Ik heb reeds eer in enkele indrukken vastgelegd welke gevaren m.i. deze kerken bedreigen; het is voornamelijk het gevaar van gelijkenschakeling met het amerikaansche leven dat, voor zoover het nog religieus is, zich kenmerkt door een vroom getint humanisme en een onschriftuurlijken drang tot massa-be-

keering, terwijl het eigen kerkelijk leven in een grenzeloze oppervlaktigheid zich verstikt. Een uitbouw naar buiten en een uitholling naar binnen.

Deze gevaren heeft Ds Hoeksema reeds jaren geleden onderkend en zijn reactie hiertegen openbaarde zich voornamelijk in zijn oppositie tegen de leer der gemeene gratie. Hij zag, dat de antithese, die er bestaat tusschen kerk en wereld, in Amerika vervlakte en zijn opereeren tegen de leer der gemeene gratie moet tegen dezen achtergrond gezien worden wil men iets van zijn strijd begrijpen. Dat begon nu meer dan twintig jaar geleden. En wanneer men nu van nabij kennis maakt met deze kerkengroep, bespeurt men, dat deze kerken een eigen karakter en een eigen stijl zijn gaan vertoonen, die zich dicht aansluiten bij de positief gereformeerde kerken in Nederland. Dat komt uit zoowel in de prediking als in de kerkelijke liturgie. De Prot. Ref. Kerken hebben zich geheel vrij gehouden van de amerikaansche invloeden van methodisme, arminianisme en een zich vergapen aan een soort liturgie, welke niets anders dan een innerlijke holheid en leegheid moet camoufleren.

Wij weten, dat we het niet in alle dingen met deze kerken eens zijn. Zij hebben nog weer een andere Verbondopvatting dan wij hebben, een Verbondopvatting die als ik het goed zie, ook alweer alleen te begrijpen is tegen den achtergrond van een amerikanisme in het kerkelijke leven. Het verklaart zich alles uit een diep hartgrondig verzet tegen den amerikaanschen geest, die in bijna alle kerken van Amerika is doorgedrongen.

De eigenlijke worsteling van de Prot. Ref. Kerken is de vurige begeerte om te behouden wat de Kerk heeft aan rijkdom van diep gereformeerd en daarom Schriftuurlijk leven.

Ik heb dan ook, voor zoover ik nu met deze kerken in aanraking kom, den indruk gekregen, dat het ook onder de gewone kerkleden leeft. Men weet wat men belijdt en kan er over praten. Ik mis hier de verburgelijking en de zelfvoldaanheid en de geestelijke slaperigheid. Het behoeft ook niet te verwonderen, want deze menschen hebben den stroom en den wind tegen. Zij vormen slechts kleine groepen en moeten zich een zeker isolement en verachting getroosten. Het is niet gemakkelijk om Prot. Geref. te zijn. Het is dan ook niet zoo, dat zij zich los gemaakt hebben van de Chr. Ref. Kerken uit lust tot scheuren. Behalve dat zij in de uitzetting van Ds Hoeksema en anderen, een groot onrecht zien, zijn ze overtuigd, dat het behoud van het gereformeerde leven voor henzelf en hun geslachten deze losmaking eischt.

Natuurlijk dreigen ook hier gevaren. Ik geloof, dat men in den kring van Prot. Ref. Kerken die gevaren zelf ook wel ziet. Zoo licht is men geneigd, onvolmaaktén die we zijn, tot een zekere eenzijdigheid te vervallen, en b.v. uit angst voor arminianisme en uitvlaking der antithese, tot een zekere eenzijdigheid te komen, die in haar consequenties ook niet aanvaard mogen worden.

Maar ik geloof, dat men in dezen kring dit zelf ook inziet.

Diep te betreuren blijft het, dat men in 1924 Ds Hoeksema uitwierp. Hij is volkomen gereformeerd als de beste in Amerika. De Chr. Ref. Kerken hebben zich zelf er groote schade door berokkend. Zij konden dezen man niet missen, hij zag gevaren die zij zelf blijkbaar

niet zagen en waarmee zij nu in toenemende mate krijgen te worstelen zonder dat zij voldoende gezonde tegenweer meer bezitten om er tegen in te gaan.

En wanneer ik nu, hier in het midden-Westen van het onmetelijk groote Amerika, in dit kleine „Amsterdam“ van slechts enkele huizen, twee kerken zie, en deze weinige menschen vanavond in twee groepen gedeeld, zullen opgaan om het lijden en sterven van onzen Helland te gedenken, dan kan ik in deze scheur, die getuigt van de zonde der Kerk, toch tevens Gods genade aanvaarden, die over Zijn Kerk waakt en ook in deze afgelegen plaats, waar de majesteit van Zijn geweldige schepping dag en nacht Zijn eer verkondigt, nog tegenkrachten openbaren wil tegen den insulpenden geest van inzinking en verwereldlijking, die alle eeuwen door de Kerk belaagd heeft en in verval bracht, ook al doen deze tegenkrachten pijn voor het vleesch en snijden zij vaak dwars door gezinsverbanden en familiebetrekkingen heen. Kerkscheuring om de Kerk te behouden, het moge paradoxaal klinken, maar is het niet de wet der Kerk door alle eeuwen heen geweest? Op Goeden Vrijdag scheurde het gordijn in den officieelen tempel, omdat men daar nog wel de symbolen der Kerk angstvallig bewaarde, maar het WOORD, dat de symbolen verklaren moest, had verlaten. Door alle eeuwen heen is het sindsdien dezelfde zonde der Kerk handeling geweest, die de Kerkgeschiedenis verklaren moet.

v. S.

BOEKBESPREKING

Herman de Man: De barre winter van Negentig. 3e druk. — Baarn, Bosch & Keuning N.V. / 5.90.

De afgelopen barre winter heeft blijkbaar de uitgevers geïnspireerd tot het opnieuw uitgeven van bovengenoemd boek. Het is reeds jaren geleden, dat het in ons blad besproken werd, als een heel goed, hoewel niet het beste werk van den bekenden regionalen schrijver.

De tien hoofdstukken bevatten evenzoveel aparte verhalen, met dezelfde personen dikwijls. Een soort raamvertelling dus. Ze geven saam een aangrijpende schildering van den schier eindeloozen winter van 1890, die onnoemelijk leed bracht over arm en rijk. Bittere ellende en roekeloos geldverteren, het losgooien van alle morele remmen en verlies van geloof en goede zeden zijn de treurige gevolgen van de aanhoudende kou, die tenslotte de harten der menschen lijkt te bevriezen.

Een goede roman is nooit een gelegenheidsboek. De Man heeft het vroeger niet als zodanig bedoeld, en nu is het zoo iets wel niet geworden, maar na een winter als de afgelopen heeft het iets aantrekkelijks, te lezen hoe een kenner van het leven den invloed der kou heeft gezien. Herman de Man kwam verleden jaar om door een vliegongeval. De lezer van dit boek zal ervaren, dat wij een goed schrijver in hem verloren hebben.

als een „misschien“ van een „misschien“ hebben ontkeend?

4e. Ook „de uitwendige roeping“ of „het leven onder de bediening van het verbond“ kan geen grond voor den doop zijn. Er zijn, zoo betoogt Smeedes, inderdaad vele „uitwendige voortrechten“, die een mensch door die uitwendige roeping in het leven onder de bediening van het verbond ten deel vallen. Maar daardoor heeft hij, evenmin als een blinde heiden recht op de verbondsbelofte¹¹⁾. En deze alleen is de grond voor den doop.

Wie dit alles nauwkeurig overleest, ontdekt reeds een paar zeer belangrijke gegevens.

Vooreerst dit: Smeedes gelooft zelfs niet, dat „in sommige gevallen“, kinderen des verbonds „inwendige heiligheid“ bezitten. Zou dese man dan al de kinderen willen beschouwen en behandelen als kinderen, welke die inwendige heiligheid ontvingen?

Vervolgens: Smeedes kan alleen als grond voor den doop iets erkennen, dat inderdaad „in“ of lever „onder“ elken toebedienden doop aanwezig is. Een constructie van een „grond“ voor den doop, welke niet bij elken wettig bedienden doop in volle werkelijkheid voorhanden is, wijst hij resoluut af. Hij duidt geen „misschien“ ten aanzien van dit fundamentele moment van den doop. Per consequentie wijst hij aldus óók af de opvatting, dat de verbondsbelofte — opgevat als een alleen aan de uitverkorenen toekomstige heilstoetzegging — de grond voor den doop zou zijn. Want ook deze is geen voor elken toebedienden doop aanwezigen „grond“. Als zij bestaat — wat we ontkenen — is ze alleen in den aan uitverkorenen toebedienden doop aanwezig.

Volgende week nog meer over dit artikel van Smeedes—Scholte. C.V.

wezen, alléén voor de geloovigen is en dat ook de doop, de „ware“ doop, alleen voor de geloovigen is, dan moest hij betoogen, dat we er nu van moeten uitgaan, dat die kinderen werkelijk tot dat verbondnaar-zijn-inwendige-zijde behooren en werkelijk geloovigen zijn en dat hun nu onder die veronderstelling, de doop moef worden toebediend.

Maar wat zegt Smeedes, die geestverwant van den, dat booze el leggendes, Scholte?

Heel nuchter begint hij met op te merken, dat de kinderens de zoo-even genoemde voorwaarde — n.l. het doen van belijdenis en het vertoonen van een godzaligen Wandel — niet kunnen voldoen, maar „dat de kinderens der geloovigen (toch) het Sacrament des Doops mogen en moeten ontvangen, op allerkrachtigste gronden en bewijzen“.

En hij zal dan deze gronden en bewijzen zijn lezers voorstellen eerst „ontkennenderwijze“ en dan „stelenderwijze“.

Als we dat vernemen zijn we weer nanstonds een en al oor.

Vier vermeende gronden voor den doop wijst Smeedes daarna af. We zullen ze één voor één bekijken.

1e. De doop der kinderen wordt niet bediend op grond van een uitwendig verbond. Zulk een verbond bestaat eenvoudig niet! Want na den val kan God geen verbond oprichten dan in en door den Borg Christus. Maar die is alleen Borg van het Genadeverbond. Wie moet er dan borg zijn van dat uitwendig verbond? Bovendien, als er zoo'n uitwendig verbond zou zijn — welke zegelen zou het dan bezitten? De doop en het avondmaal komen daarvoor niet in aanmerking, want die zijn zegelen van het Genadeverbond! Een uitwendig verbond zou dus een verbond zijn zonder Middelaar en zonder Sacramenten en dat is dwaasheid.

2e. De doop der kinderen wordt óók niet bediend

op grond van inklevende heiligheid, betoogt Smeedes vervolgens. Als we dat lezen, spitsen we onze ooren nog eens extra goed. Want ten aanzien van de heiligheid der bondskinderen hebben onze synodocratische broeders een zeer diep verankerde overtuiging. De heiligheid van die kinderen — het in-Christus-geheiligd-zijn is naar zij steeds betoogen „inwendige heiligheid“.

Wat zegt nu Smeedes hieromtrent?

De doop der kinderen wordt niet bediend op grond van een inklevende heiligheid, om twee redenen niet!

a. De grond voor den doop — „ik zegge de grond“ — kan niet in onszelven liggen. Die grond ligt alleen „in de verbondsbelofte“. — Daar gaat Kuyper's veronderstelde wedergeboorte!

b. Deze grond zou een zeer onzekere grond zijn, „want al mogt het al eens waar zijn (dat deze grond) in sommige (kinderen aanwezig is) wat ik echter niet kan gelooven, zoo is dat het geval toch niet met alle te doopene kinderen, gelijk uit de ervaring blijkt, zoodat dit de grond ook niet kan zijn van kinderen te doopen“.

3e. Grond voor den kinderdoop is ook niet de verkiezing. Wij mogen immers over den wil Gods niet uit zijn verkiezing maar alleen uit zijn woord oordeelen. Bovendien zou de verkiezing „een geheel onzekere grond zijn, steunende op een bloot misschienen“. Ik kan immers ten opzichte van de kinderen nooit verder komen dan het vermoeden: misschienen is dit kind, zijn deze kinderen wedergeboren! Bovendien valt dit misschienen „geheel in duigen“, wanneer ik er een ander misschienen, dat van het: misschienen zijn ze verworpen, tegenover plaats¹⁰⁾. Zou aan een uitspraak als deze later Ds Kok zijn bekende typeering van de veronderstelde wedergeboorte

¹⁰⁾ Hierbij verwijst Smeedes naar de Canones van Dordt, I, 17.

¹¹⁾ Verwijzing naar: Gen. XXI: 10, 11, 13; Rom. IX: 6, 7, 8; Gal. IV: 26—31.

Een lijdens-kunde. schrijver tusscher christell ten we berust. boekje. Gron.

Amic

Er is des Hee schap b

Te ha kelijk o

is het, l

Hij se zienighe plooiing naar z rijken d

God is

God las held loe

weg var ongehoo

zal de schap n

van het want di

nog dan te meer

aller di

Te vr hoe god

haastige ken ma

bewegen

Wij n lijke fe

zij wa

Als e zoekt m

lijkheid

dwaze r

Het is

dat zij

Schrift

de ver

tiende e

soms se

door aa

bewering

den Bijt

vaarlijk

Het w

deelde o

kundiges

weringen

Wat E

afvoert,

moge nis

Het k

maal s

wille va

Dat is

niet noe

Ik voe

mij ze

een natu

de Bijbe

want ne

jaren vo

Joodsche

wel, als

de groot

seconde

Trouw

der aarc

dit dan

Een d

wetensch

wording

miljoene

lijk den

Een A

van de

omtrent

den Bijb

Het is

en zich

held van